نەنە

چەپکە شیعرێکە بۆ مناڵان

ئەم بەرهەمە پێشکەشە
بەهەموودایکان و مناڵانی کوردستان
و

پێشکەشە بە دایە گێلاس
پێشکەشە بە دایکی سیما و سۆلین

ئاکۆ مەحەمەد سابیر

پێشکەشە بە خۆشەویستانی
پالیز و ئارێز
بابە عەلی و بابە فایەق

شکۆ عەلی عەسکەری

نەنە

چەپکە شیعرێکە بۆ مناڵان

پێشەکی

نە نە

موحسین جوامێر

(نە نە) چەپکە شیعرێکە و لە نووسینی برای بەڕێز کاك ئاکۆ- یە.. رشتەیەکە لە مرواریی شیعری ناسك و جوان لەبەردڵ و دیدی منداڵی کورد و ئاسانیش لەسەر زمانی وان.

وەکوو وێدەچێ کاك ئاکۆ لە کوردستانیش بەرهەمی بۆ کۆرپەی کورد نووسیوە.پێشم وابێ بوونی لە سویدا، دەرفەتێکی پربایەخە بۆ گەشەپێدانی خوی لەم بوارەدا، چ لەڕووی ناسینی منداڵ لە ڕوانگەی پەروەردە و زانستەوە، چ لەڕووی تەکنیکیی شیعرەویش کە هەردووکیان لە لووتکەی گرنگی دان بۆ سەرکەوتنی هەر بەروبەرهەمێک کەپێشکەشە بە منداڵان دەکرێن.

من وەك مامۆستایوك، شیعرەکانم هەموو بەدەنگ خوێندەوە، بێگرێوگۆڵَ بوون، ئەمەم لەلا گرنگ بوو.. هەستم کردنێوەڕۆکەکانیش بە پێز بوون و وایش بزانم لەگەڵ کەش وهەوای زارۆکانی هەندەرانیش نامۆ نین.. گرگدانی منداڵی کوردیش لە ڕێگەی شیعر و لە هەر کوێیەك بن، بە کوردستانەوە، خاڵیکی هەرە گرنگە و دەچێتە پاڵ پاراستنی ناسنامەی نەوەکانمان کە لەگەڵ ئاڕاستەی پەروەردەو بۆچوونی وڵاتانی ئەوڕوپیش کۆك و تەبایە.

هیواخوازم منداڵی کورد بە خوێندنەوە و گوتنەوەی شیعرەکانی دووتوێی ئەم نامێلکەیە، دڵگەش و زمانپاراو بن.. مامۆستایانیش، بیانکەن بە سەرچاوەیەك لە پرۆسەی پەروەردەو فێرکردندا!

سەرکەوتنی کاك ئاکۆیش، ئەویەری ئاواتمانە.

نەنە

تـەق تـەق تـەق تـەق

گوێم لــە دەنگی دەرگـایـە
من بیـــکەمـــەوە دایـــــە ؟

ئـا ئـا گوڵـەكـــــەم ڕاكـــە
بیكـەرەوە خـــــێراكــــــە

مژدە مژدە نـەنـە یـــــــە
چارۆكـە كـەشی پێ یـــــە

پـڕە لـە نـوقڵ ومـــــــیوە
ئـەڵێت بۆ تۆم كــــــڕیوە

سووپاس نەنەی ڕووخۆشم
بـە هـاتنت دڵـخۆشـــــــم

ئـــەمڕۆ هاتویت بۆ مـاڵمان
وەك جـەژن وایـــــە لامـان

نـەنـە دنیـــای زۆر دیـــوە
لـە دوای شەوچەرە و میوە

چیـرۆكی گـورگ و بـــزن
ئـــەگێڕێتـە وە بـــۆ من

دەست بـــە سەرما ئە هێنێت
لــــەلای خۆی ئەمخـەوێنێت

سۆلین

مندالێکی شەش سالم
بچکۆلانەکەی مالم

دلخۆش و شادومانم
ئەمسال منیش ئەتوانم

بڕۆم بۆ قوتابخانە
دەمێکە چاوەڕوانم

بەجوانی خۆم ئەگۆڕم
جانتا ئەکەمە شانم

لەوێ خۆم ئەناسێنم
بە هاوڕێ تازەکانم

یاری وفیکلانکۆ ئەکەم
لەگەلیان تائەتوانم

گوێڕایەل و ژیر ئەبم
لەکاتی وانەکانم

لەسەر تەختەی پۆلەکەم
بە پەنجە وردەکانم

فێرئەبم و ئەنووسم
خۆشمەوێت کوردستانم

چۆلەکە و هێشوو

چۆلەکە یەکی ماندوو
نیشتەوە لەلای هێشوو

هێشوو کیژێکی جوانە
هاوڕێ ی باڵندەکانە

وتی ها چۆلەکەی جوان
باڵندەی نەرم و نیان

بۆ شپرزە وشێواوی
ئەوە کێ ڕاوی ناوی

چۆلەکە وتی هاوڕێم
تینووم بۆ ئاو ئەگەڕێم

ڕۆیشت بە پەلە زوو
ئاوی بۆ هێنا هێشوو

تێر ئاو بوو گەشایەوە
دڵ خۆش بوو بوژایەوە

ئاوەکە زۆری مابوو
ویستی بیڕێژێت هێشوو

بەهاترین سامانە
سەرچاوەی ژیانمانە

هێشوو زۆر سوپاسی کرد
ئامۆژگاریەکەی وەرگرت

نەی ڕشت بەفیڕۆی نەدا
نەمامێکی پێ ئاودا

بوکەکەم

وس بن وس بن بێدەنگ بن
خەوتووە بووکەکەی من

ئەمڕۆ زۆر زۆر ماندووە
یاریمان زۆر کردووە

پاڵم خستووە لە لانکە
بۆی ئەهۆنم ملوانکە

گوڵم داوە لە سەری
جوانە هەروەکو پەری

قژیشی زەرد و لوولە
جوانە وەکو پەپوولە

ئەە ئەە چەند خۆشم ئەوێت
قەزای لەماڵم کەوێت

هەردوو گۆنای ماچ ئەکەم
لایلایەشی بۆ ئەکەم

دەی دە وس بن بێدەنگ بن
با خەوی نەزرێت خرپن

دەستەکانم

سەیری دەستەکانم ئەکەم
بۆ من نە زیادن نە کەم

دە پەنجەن بە یەکسانی
کار ئەکەن بە ئاسانی

هاوکارن لە کارکردن
بە بێ جیاوازی کردن

وێنەیان پێ ئەکێشم
نەمامیان پێ ئەنێژم

زۆر بەنرخ و بەڕێزن
خاوێنیم ئەپارێزن

ئەوکاتە دڵخۆش مەکەن
یارمەتی خەڵکی ئەدەن

دەستی هاوڕێکەم ئەگرم
لەخۆشی دا باڵ ئەگرم

بەختەوەر و ئاسودەم
چەپڵەیان پێ لێ ئەدەم

ددانەکانم

من خاوێنی ددانم
پێویستە باش بزانم

بە فڵچە و دەرمانی خۆم
شەو و ڕۆژ دووجار ئەیشۆم

یەکجار لەپێش خەوتن
بەیانیش پاش نان خواردن

گەر بێت و بیرم بچێت
ددانم خراپ ئەبێت

مکرۆب وئازارو ژان
گوپمەکەن بە میزڵدان

ئای لە ژانی دان ئێشە
هەتا بڵێ ی ناخۆشە

هاوڕێ یان وەکو من بن
با ددانتان ڕەش نەبن

سپی و درشتە دانم
خاوەن فڵچە و دەرمانم

بەیانی و بەفر

بەیانی لە خەو هەستام
ڕۆژێکی خۆش بوولەلام

پەردەی پەنجەرەم لابرد
دڵخۆش بووم هاوارم کرد

هێی هێی بەفری سپی جوان
بووە بە بەرگی کۆڵان

ڕامکرد خێرا دەست و برد
جلەکانم لە بەرکرد

پاڵتۆ و بلووزی گەرم
پووت ودەست کێشی چەرم

بە پەلە چووم بۆ کۆڵان
دروستم کرد شتی جوان

یەك شێرەبەفرینەی زل
مل پێچیشم کردە مل

هەڵماتم کرد بەچاوی
بڕۆی پەڕی مراوی

مۆزێکم کرد بە دەمی
وادیار بوو پێئەکەنی

کڵاوێکم کردە سەر
لووتم بۆ کرد بە گوێزەر

تەنها سێ ڕۆژ مایەوە
خۆر لێیدا تواییەوە

ژینگە

ئەم باخچە و کانی و ئاوە
سەیریکەن چەند ڕازاوە

بۆن و بەرامی خۆشی
عەتر و گوڵاو ڕژاوە

چیمەن و گوڵ تێکەڵاو
ئەڵێی فەرشە چنراوە

بەرسیلەی تازە وناسك
شۆڕبۆتەوە لە لاسك

شنە بای دڵ فڕێنە
خۆشترین باوەشێنە

کانیەکەی هێندە ڕوونە
زیخ و چەوی ئاڵتونە

سەیری کە وەك ئاوێنە
قژی لەبەر داهێنە

ئای لە بێگەردی و پاکی
هاوڕێ یەکی چالاکی

زۆر سوپاس بۆ تۆی بەڕێز
هاووڵاتی ژینگە پارێز

با هەموو بە دڵسۆزی
وڵات جوانکەین بەسەوزی

خونچە

من کە ناوم خونچەیە
وولاتەکەم باخچەیە

هاوڕێی من پەپولەیە
هەنگە و خاڵخاڵۆکەیە

چاوەکانم هەڵدێنم
پەیامی بەهار دێنم

بەڕەنگی جوان بۆنی خۆش
پەپوولە ئەکەمە کۆش

ئەڵێم هەنگی ئازیزتۆش
شیلەی شیرین بکە نۆش

خاڵخاڵۆکە تۆش وەرە
دەستمان بگرە و هەڵپەڕە

مناڵانی کوردستان
ئێوەش خونچەن هەمووتان

کوردستانیش باخچەیە
دڵگیرترین ناوچەیە

ئێمە و ئێوە پێکەوە
جوان ئەیڕازێنینەوە

ئەیکەین بەو گوڵستانە
کە ئاواتی هەموانە

ئێمەی مناڵ

پـێ ئــەکـەنین دڵ خـۆشین
خنجیلانـــە و ڕووخـۆشین

پـــەپوولـەین ئێسك سوكین
نـەشمیلانـــە و بچوكیـــن

زیت و وریـــاو نیـانیـــن
دیـاری خوای میهـــرەبانـین

بـە ئـاسانی و ئـــاسـایی
ئـەکـەینـەوە لاســـایی

پشیلـەمـان دی بەچـــاو
یەکسەر پێ ی ئەڵێن میـــاو

وەك سمـۆرە بـــاز ئەدەین
یاری خۆش خۆش سازئەکەین

یـان ورچین بـە بۆڵـە بـۆڵ
یـەکتری ئـەکـەینـە کـۆڵ

بـــەیـانی تـــا ئێـوارێ
خـــەنـدەمـــان لێ ئەبارێ

گـوڵیـــن بێ گەردین جوانین
داهـــاتـــووی کوردستانین

زەنگۆڵە

باع باع بەرخۆلە
وەك خۆم جوان وبچكۆلە

هاتم بۆ لات نەرمۆڵە
بۆم هێناوی زەنگۆڵە

ئێستا ئەیكەمە ملت
گەردنی نەرم وشلت

بە زەنگۆڵەوە جوانە
تووك سپی خنجیلانە

دەی با بڕۆین خێراكە
وەرە و بەدواما ڕاكە

تا ببینن بزانن
زەنگۆڵە كانت جوانن

باران

جـوانـــه دڵــۆپەی باران
دێتـه خـوارێ لـه ئــاسمان

مـــاچ ئــەکات لێوانی گـوڵ
بۆن خۆش ئەکات خاك و گـڵ

وەکـو دایـکێـکی بـــــەسۆز
ئـــەخـــەوێـنێت تـەپو تۆز

زۆر ئـــەکـــات ئاوی ڕوبار
بـەرز ئەکـات بــاڵای چنار

کـه بـەلێزمـه دێتـه خـــــوار
پـــاك ئـەشوات شەقامی شار

لــه مێژه زەوی و ئـــاسمان
هەور و هەوا و دەریای جوان

لــه گــەڵ ئـەو خۆره گەشه
کــارکـردنیــان هــــاوبەشه

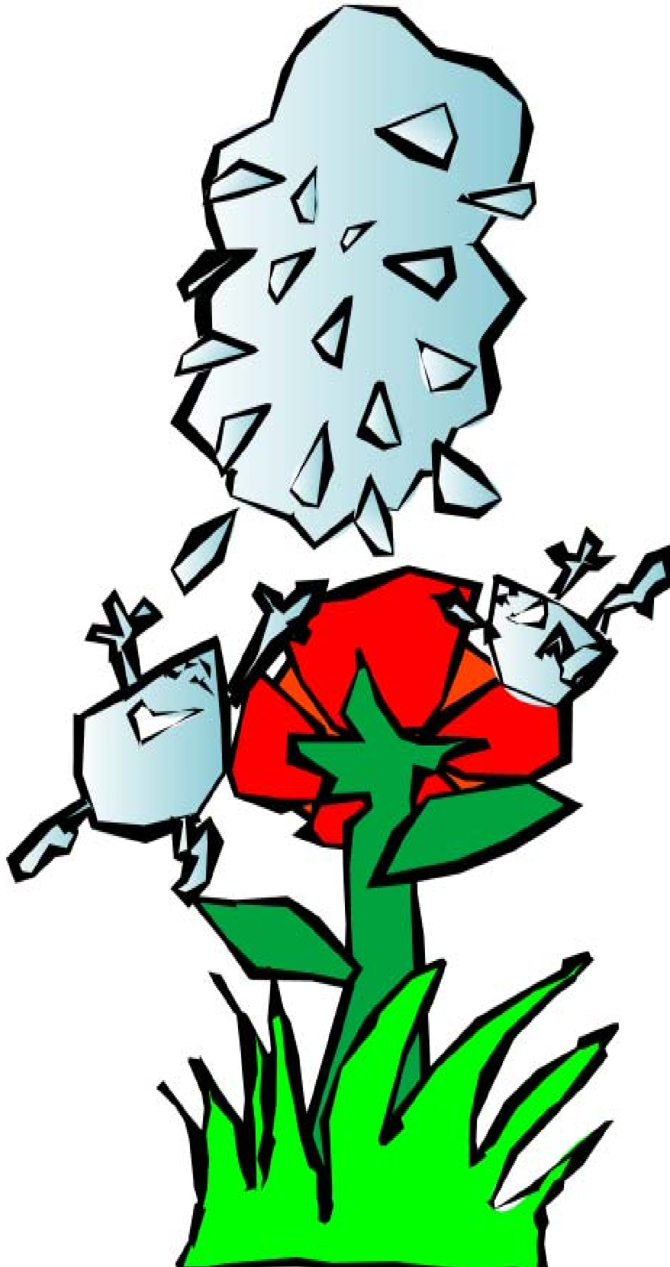

یاسا

سەر هەڵئەبڕم بۆ ئاسمان
بەدی ئەکەم یاسای جوان

مانگ و خۆر و ئەستێرە
زەویش بەشدارە لێرە

منیش ئادەمیزادم
یاسای پێویستە کاتم

خەو، خواردن، هاتوچۆ
کاتی سەردان، گفتوگۆ

خوێندن و وەرزش کردن
هەموو پێویستن بۆ من

خشتەم داناوە بۆ کات
ئەرکەکان دابەش ئەکات

تا هەمووی بە چالاکی
جێ بەجێ کەم بە چاکی

هەموو یاسا پەیڕەوکەین
نیشتمانمان پێش ئەخەین

خاوێنی

باخچە و کۆڵان وشەقام
جێ ی هاتوچۆ ویاریگام

وەك ماڵ وقوتابخانە
پاك وخاوێن وجوانە

یاسای نوێی ئەم سەردەمە
ئەرکی شانی سەرجەمە

تەنها ژوور ومالّی خۆم
ئەرکێك نی یە لە ئەستۆم

هەرچیم بینی کەوتبوو
هەڵی ئەگرم خێرا زوو

بەبێ ورتە و بۆڵە بۆڵ
ئەیخەمە تەنەکەی خۆڵ

ئەمە ئەرکی شانمە
شەقام نیشتمانمە

بێگانەیەك هات بۆ شار
بۆ سەفەر، گەشت وگوزار

شارەکەمانی بینی
وابە پاك وخاوێنی

وێنەیەکی جوان ئەگرێت
لەلای خۆی هەڵی ئەگرێت

ئەڵێت ئەم وێنە جوانە
شارێکی کوردستانە

ئاڵا و نەخشەی کوردستان

ئەی گەلانی ئاشتی خواز
بە نـــــاسکترین ئـــاواز

سرودێـــــــکتان بۆ ئەڵێم
ئەمەوێت گوێ بگرن لێم

من نـەخشـــەیەکم هەیە
جـوان و خنجیـــلانەیە

مـــەلە، گـوڵـە، هـەتاوە
خـاکـە، چیایە، ئـــــاوە

گــەلـە، شـــارە، دێهاتە
دەستی پڕ لـە خــەڵاتە

قـــەڵای کـۆن و دێرینـە
بــەهاری پـرچ زێڕینـە

بەر و بەرهــەمی زۆرە
ئـاڵا و پەرچــەمی خۆرە

لـەمێژەوە مـــــاندووە
تـــەواو کــــاتی هاتووە

بــــە یاسای نێو دەوڵەتی
مـافی ڕەوای خــــۆیەتی

وەك ئــــاڵاکـــانی ئێوە
جوان بـوەستێت بـــە پێوە

بڵند بشـەکێتـــــــــــەوە
مێـــــژووی بـگێڕێتـــەوە

بــــە ڕاست گۆترین شێوە
بـــۆ ئــــاڵاکــــانی ئـێوە

بژی بژی کوردستان

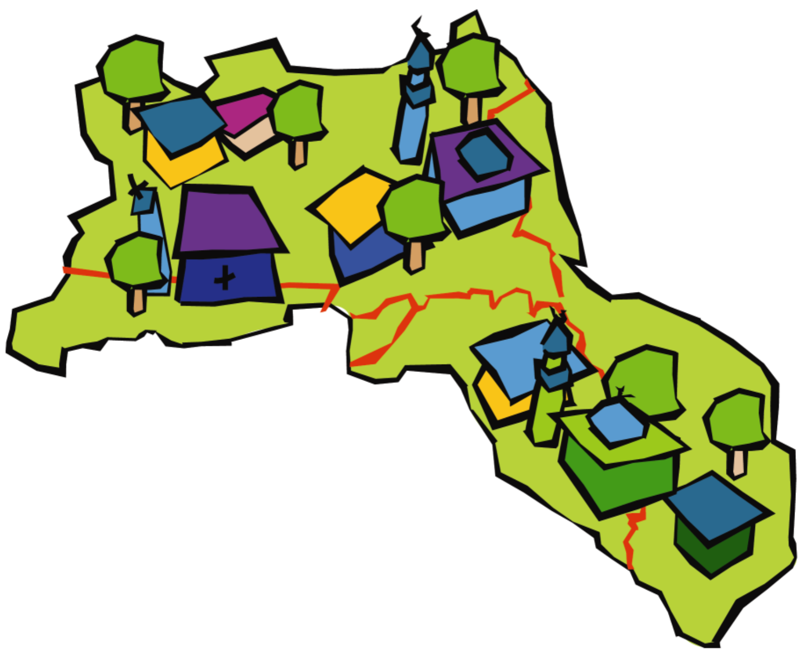

شارەکانی کوردستان
خۆشەویستە لای هەمووومان

هەولێر و سلێمانی
مایەی شادی هەموانی

کەرکوك و خانەقینم
هەر بە خۆشی بتبینم

ئامێدی، دهۆك، زاخۆ
سڵاو ئەنێرم بۆ تۆ

هەڵەبجەی شاری گۆران
ڕووخا قەڵای زۆرداران

سابڵاخ و سەقز و سنە
کولەکەی ڕۆحی منە

زۆرجوانە ماردین و وان
کرماشان و هەورامان

تۆش مەهابادی قازی
بۆمان بویت بە شانازی

دیاربەکر و قامیشلی
دەربەندیخان وکفری

پاوە وشنۆ و بۆکانم
گلێنەی چاوەکانم

ئاواتمانە یەك بگرن
سنوری دەستکرد ببڕن

یەك ئاڵا ویەك نشتیمان
بژی بژی کوردستان

سەیرانی قوتابخانە

ئەمڕۆ بە چەپڵە ڕێزان
بە پاس هاتین بۆ سەیران

خواردنی خۆشمان پێ یە
سەیرانگا چاوەڕێ یە

مەنجەڵی پچوك پچوك
وەکوخۆمان ئێسك سووك

چەند خۆشە کفتە ویاپراخ
لە گوێ چەم وکانی و باخ

گیزەی قۆری چای پشکۆ
قوڵپ ئەدات لە سەر خۆ

کرچە وقرچەی چەرەسە
پێبکەنە و هیچ مەپرسە

لە ژێر دار چنارو توو
هەڵماقۆ ئەکەین دوو دوو

هەندێك گوریس هەڵ ئەخەن
تاکو دیلانێ بکەن

دوو مامۆستاش لەولاوە
کامێرەیان هێناوە

بەبێ ئەوی هیچ بڵێن
چك چك پەنچەی پیا ئەنێن

سوپاس

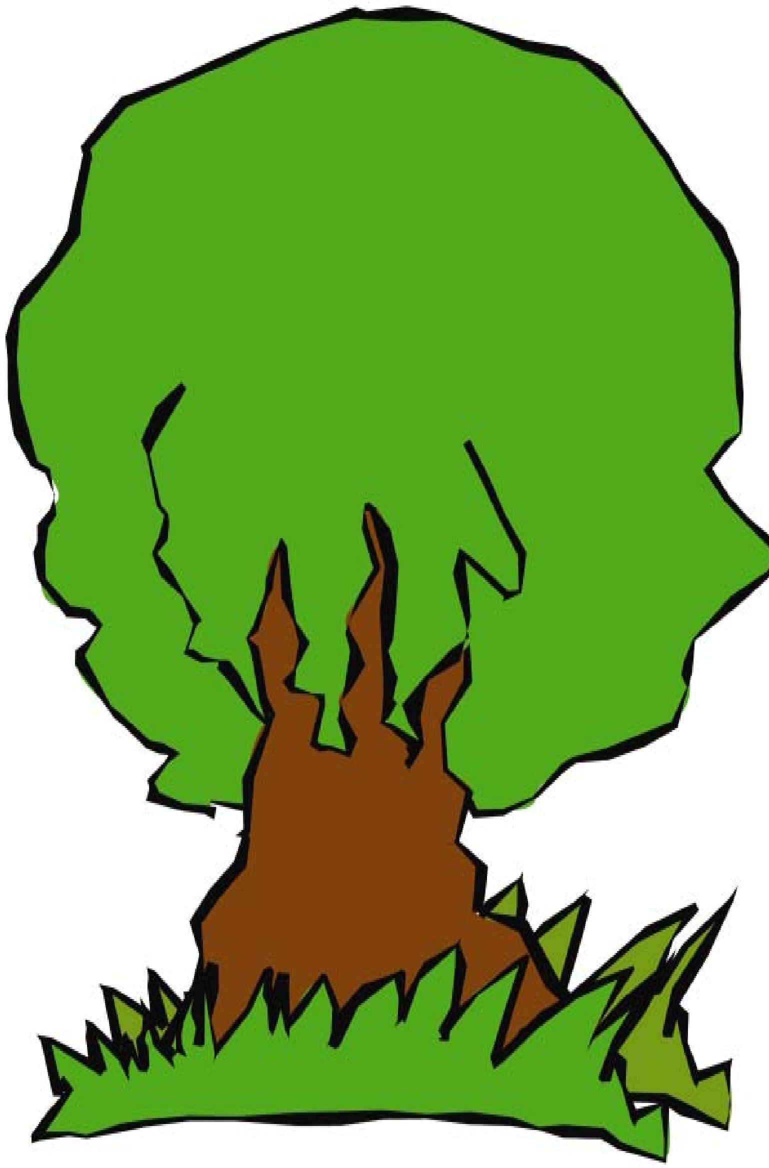

سوپـــاس بۆ خۆر بۆئاسمان
سوپـــــاس بۆ هەورو باران

بۆ پـــایز و بـۆ زستـــــان
هـــاوین و بـەهاری جوان

سوپـــاس بۆشەو بۆ بەیان
بـــۆ مـانگ و ئەستێرەکان

سوپـــاس بۆ خاك بۆ گەنم
بۆ ڕەنـــگی گوڵ و شەونم

سوپـــاس بۆ بەرد و بۆ دار
ئـــــەبن بە کۆشك و تـەلار

ســــوپاس بۆ نان و بۆ ئاو
بـــۆ سێبەر و بۆ هـەتـــاو

سۆپـــاس بۆ تــەمەن و کات
بۆ هەرچی خزمەت ئـــەکات

سوپـــاس بۆ ئاشتی خوازان
بۆ زانست و داهێنـــــــان

سوپـــاس بۆ خودای مەزن
ژیـــــانی بەخشی بە من

ئاڵاکەم

پەڕاو، پێنووس و بۆیە
هاوڕێ ی منە و هی تۆ یە

ئێستا کە دروست ئەکەم
ئاڵای کوردستانەکەم

سێ لاکێشە بەڕاستی
خۆریش لە ناوەڕاستی

یەکەم سور بۆ شەهیدان
ئەژین لە دڵی هەموان

دووەم سپی و بێگەردە
ئاشتی پەیامی کوردە

سێ یەمیش بۆیە سەوزە
بەهەشتە لەم سەرئەرزە

ئەوخۆرە گەشە جوانە
هیوایە، تێکۆشانە

کارتۆنێکی بۆ ئەبڕم
چوارچێورشی تێ ئەگرم

کەکۆلارەش هەڵ ئەدەم
ئاڵاکەمی تیا ئەکەم

تا لەو ئاسمانە شینە
وەکو پەلکە زێڕینە

لەگەڵ کۆترە سپیەکان
سروود بڵێ بۆژیان

لە سایەی تۆ ئاڵاکەم
گەش ئەبم باڵا ئەکەم

بانگەوازی مناڵان

کاربەدەستانی جیهان
ئەمانەوێت بێ وەستان

چی تەقەمەنی و مینە
لاببەن لەم سەر زەمینە

هەرچی پاشماوەی جەنگە
پیناسەی زەبر و زەنگە

پەپوولەین ئاشتی خوازین
نامانەوێت بیناسین

لە جێ ی تەلبەند وئەلغام
ئەنێژین سەدان نەمام

زەوی ئاشنای جوانی یە
جێ ی نەرمە گیا و کانی یە

MAG دەی خێراکە
سەر زەویمان بۆ چاکە

ئەمانەوێت گوڵ بێنین
لە جێ ی مین بیروێنین

سوپاس وپێزانینی
خۆمان پێشکەش ئەکەین بە بەڕێزان
كاك کەمال ڕەووف ،كاك ئیبراهیم سالح
و كاك عوسمان قەرەداغی
بۆ هاوکاریان

زۆر خۆشحاڵین بە وەرگرتنی ڕەخنە و پێشنیاری بەڕێزتان بەم e-mailخوارەوەی
nene_bok@yahoo.se